

RANUAN KUNNAN RANUAN PEURA RY:LLE ANTAMA LAINA

1. Selvityksen tausta ja tarkoitus

Ranuan kunta on antanut Ranua Peura ry:lle (jäljempänä myös ”RaPe”) lainaa vuosien 2010 – 2020 aikana siten, että lainojen yhteismäärä on 660.681,85 euroa (31.12.2025). Kunnan antamien lainojen vakuudeksi RP on 3.7.2019 päivätyllä panttaussitoumuksella antanut omistamaansa kiinteistöön kiinnitetyt panttikirjat, määriltään yhteensä 951.200,00 euroa.

Lisäksi Ranuan kunta on taannut Ranuan Peura ry:n rahoituslaitoksista ottamia lainoja noin 480 000 euron edestä. Avoinna olevien, kunnan takaaminen lainojen määrä on 194 406,22 euroa (31.12.2025).

Ranuan kunnan toimeksiannosta olen selvittänyt seuraavaa:

1. Onko RaPen kunnalle antama panttaussitoumus pätevä?
2. Mitkä ovat Ranuan kunnan oikeudelliset toimintamahdollisuudet lainojen ja takausten mahdollisten järjestelyjen suhteen RaPen ollessa kykenemätön maksamaan kunnan lainoja takaisin?

2. Ranuan Peura ry:n kunnalle antama panttaussitoumus

2.1 Panttaussitoumuksen pätevyydestä

Yhdistyslain (23 §) mukaan yhdistyksen omistaman kiinteistön kiinnittämistä elin sen panttaamisesta velan vakuudeksi päättää yhdistyksen yleinen kokous, ellei sen säännöissä ole määrätty toisin. RaPen säännöissä ei ole asiaa koskevaa määräystä, joten päätösvalta kiinteistön panttaamisesta kuuluu yhdistyksen yleiselle kokoukselle.

Kunnan hallussa oleva, panttausta koskeva asiakirja eli 3.7.2019 päivätty panttaussitoumus on RaPen tuolloisen puheenjohtajan ja toiminnanjohtajan allekirjoittama. Heillä on ollut RaPen nimenkirjoitusoikeus. Sen sijaan heillä ei ole ollut oikeutta pantata RaPen kiinteää omaisuutta muuten kuin yleisen kokouksen antaman valtuutuksen tai jälkikäteisen hyväksynnän perusteella.

Kunnan hallussa ei ole ollut eikä sen haltuun ole pyynnöstä huolimatta saatu sellaista RaPen yleisen kokouksen pöytäkirjaa, jolla yleinen kokous olisi valtuuttanut tai hyväksynyt yhdistyksen kiinteistön panttaamisen velan vakuudeksi.

Edellä mainitusta johtuen RaPen kunnalle antama panttaus on pätemätön, ellei RaPen yleinen kokous tee päätöstä sen hyväksymisestä.

Kunnan puolesta on 8.5.2026 esitetty RaPen johtokunnalle pyyntö, että johtokunta esittäisi seuraavaksi kokoontuvalle yleiselle kokoukselle (vuosikokous), että se hyväksyisi edellä mainitun panttaussitoumuksen yhdistystä sitovaksi.

2.2. Pätemättömyyden taloudellinen merkitys

Panttaussitoumuksen pätemättömyyden vuoksi kunnan RaPelle antama laina on vakuudeton. Se on näin ollen mahdollisessa

pakkotäytäntöönpanossa (konkurssi, ulosotto) samalla etusijalla muiden velkojen kanssa. Samalla etusijalla olevat velkojat saavat saatavilleen yhtä suuren suhteellisen (prosentuaalisen) osuuden jaettavana olevista velallisen varoista.

RaPen viimeisimmän valmistuneen, 31.12.2024 päivätyn tilinpäätöksen mukaan sen muille kuin kunnalle ja rahoituslaitoksille (Op) olevat velat olivat yhteensä noin 32.000 euroa.

Kunnan RaPelta olevien saatavien määrä, Op:lle olevaan takausvastuuseen perustuva takautumissaatava huomioiden, on yhteensä noin 854.000 euroa, eli noin 96 % RaPen kaikista veloista. Näin ollen kunnan jako-osuus pakkotäytäntöönpanotilanteessa olisi vastaava osuus. Sen vuoksi panttaussitoumuksen pätemättömyyden taloudellinen merkitys on suhteellisen vähäinen. Mikäli RaPen kiinteistöstä pakkotäytäntöönpanossa saatava määrä kulujen jälkeen olisi 200.000 euroa, olisi kunnan jako-osuus siitä vakuudettoman saatavan perusteella noin 192.000 euroa, eli 8.000 euroa vähemmän kuin jos saatava olisi vakuudellista.

3. Kunnan toimintavaihtoehdot saatavien ja takausten suhteen

3.3 Asiaa koskeva sääntely

Kuntalaissa tai muuallakaan lainsäädännössä ei ole nimenomaista säännöstä, joka koskisi kunnan oikeuksia tai velvollisuuksia nyt kyseessä olevan kaltaisten saatavien tai takausten järjestelyiden suhteen. Kunnan toimintamahdollisuudet ratkeavat sen sijaan kuntalain kunnan yleistä toimivaltaa koskevan sääntelyn eli käytännössä kuntalain 2 §:n tulkinnan sekä yleisten hallinto-oikeudellisten periaatteiden perusteella.

Kunta voi toimialaansa kuuluvana toimintana tukea kuntalaisiin kohdistuvien tai kuntalaisia hyödyttävien yleishyödyllisten yhteisöjen

toimintaa. Urheiluseura, joka toimii yleiseksi hyväksi, jonka toiminta ei rajoitu vain tiettyyn henkilöpiiriin ja joka käyttää tulonsa toimintansa tarkoitukseen, on yleishyödyllinen. RaPe on näin ollen yleishyödyllinen yhteisö kuntalain tarkoittamassa mielessä.

Kunta voi tukea urheiluseuraa antamalla sille rahallista tukea. Rahalliseksi tukemiseksi on katsottava myös annetun lainan mahdollinen anteeksianto.

Tukemisen edellytyksenä on kuntalain ja hallintolain sääntelyn johdosta se, että urheiluseuroja ja muita yhteisöjä kohdellaan tukia myönnettäessä yhdenvertaisesti. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikilla tuensaajilla tulee olla samanlaiset mahdollisuudet saada tukea, ellei tästä poikkeamiseen ole hyväksyttävänä pidettävää syytä.

Yhden tuensaajan tukeminen muita merkittävästi suuremmalla määrällä voi olla hyväksyttävää, jos tuella on kunnan toimialaan kuuluva hyväksyttävä tarkoitus, tuen määrä on oikeassa suhteessa tavoiteltavaan hyötyyn ja juuri kyseisen seuran tukeminen muiden sijasta on objektiivisesti perusteltavissa.

3.4 Kunnan mahdollisuus RaPen lainojen anteeksiantoon

Tässä tapauksessa kysymys kuuluu, onko kunnalla oikeus tukea yksittäistä urheiluseuraa antamalla anteeksi kunnalla seuralta olevia saatavia osittain tai kokonaan. Edellä kuvatulla tavalla tällainen oikeus on lähtökohtaisesti olemassa.

Asian arviointiin kuitenkin vaikuttaa olennaisesti saatavien suhteellisen suuri määrä. Saatavien anteeksianto siltä osin, kuin kunta tulisi saamaan niille maksun saatavien pakkotäytäntöönpanossa, katsottaisiin kunnan RaPelle antamaksi tueksi.

Koska RaPen tulot muodostuvat lähes yksinomaan kunnan sille maksamista tilavuokrasta, tulisi kunnan saatavan periminen todennäköisesti johtamaan siihen, että yhdistys ajautuisi konkurssiin. Perintätoimien taloudellinen hyöty kunnan kannalta riippuisi siitä, saisiko se konkurssissa jako-osuutta. Jako-osuuden määrä taas riippuu siitä, millainen rahamäärä konkurssipesään tultaisiin saamaan yhdistyksen konkurssimenettelyssä.

RaPen omaisuus koostuu tilinpäätöksen perusteella käytännössä kokonaan liikuntahallikiinteistöstä. Kiinteistön arvoksi on arvioitu tätä selvitystä varten hankitussa arviokirjassa nykyisillä vuokratuotoilla (joista pääosa on kunnan maksamia vuokria) on arvioitu 450.000 euroa ja ilman vuokratuottoja 200.00 euroa.

Edellä RaPen kunnalle antaman panttauksen pätevyyttä koskevassa kapaleessa todetulla tavalla kunnan jako-osuus saatavansa pakkotäytöntöönpanossa tulisi olemaan noin 96 %. Mikäli RaPen kiinteistöstä saataisiin kulujen jälkeen 200.000 euroa, olisi kunnan jako-osuus siitä noin 192.000 euroa.

Lainojen anteeksianto siltä osin kuin niiden määräksi jäisi vähemmän kuin 192.000 euroa, olisi näin ollen kunnan RaPelle antamaa tukea. Tällaisen tuen antamisen hyväksyttävyyttä tulee arvioida kuntalain ja yleisten hallinnollisten periaatteiden mukaisesti.

RaPelle annettavan tuen tosiasiallinen määrä riippuisi siitä, mikä olisi saatavan suuruus velan anteeksiannon jälkeen. Mitä enemmän saatavaa leikattaisiin laskennallisen 192.000 euron määrän alle, sitä korkeammaksi kasvaisi kunnan velvollisuus pystyä perustelemaan se, miksi RaPelle näin annettava tuki olisi kunnan kannalta tarpeen ja miksi tuensaajien yhdenvertaisesta kohtelusta poikkeaminen olisi perusteltua. Saatavan leikkaaminen merkittävästi alle 192.000 euron määrän olisi nähdäkseni katsottavissa oikeudellisesti hyväksyttäväksi vain, jos pystyttäisiin osoittamaan, että tuella on kunnan tehtäviin liittyvä hyväksyttävä tarkoitus, että tuella saatavaa hyötyä ei ole saavutettavissa muutoin kuin juuri

kyseessä olevaa yhdistystä tukemalla, ja että tuen määrä on oikeassa suhteessa siitä saatavaan hyötyyn.

Mikäli näitä seikkoja ei pystytä perustelemaan, tultaisiin tuki mahdollisen valituksen johdosta todennäköisesti katsomaan hallinto-oikeudessa kuntalain vastaiseksi.

RaPelle annettava tuki voi lisäksi olla merkityksellinen EU:n valtiontukisääntelyn kannalta. Tuki voidaan katsoa de minimis -tueksi, jolloin siihen liittyy ilmoitus- ja raportointivelvollisuus. Tämä asia on syytä selvittää ennen asiassa tehtäviä päätöksiä.

Sama koskee mahdollisia hankintaoikeudellisia kysymyksiä, mikäli tukipäätökseen yhdistetään seuran velvollisuus tarjota kunnalle liikuntatmv. palveluita.

Johannes Ahola
asianajaja